

EDUARDO IBARGUEN

Nor zan gizon au?

Getxon eukan etxe baten bizi zan, baiña idazgailluen denda eder bat eukan Bilbo'ko Bide Nagusi kalean, enparantza eliptikorantza goazela eskumaldean.

Balmaseda Bizkai'ko errian jaio zan 1884'ko urrillaren barruan. Eun urte egingo ebazan ba igazko urrillean. Gure Aldundiko Lendakari dan Makuak zerga-ordaintzaillerik zarrena dalako burdiñezko domiñea emon eutson.

1978'an, Salerosketa-artekarieren Batzarraren erabagiz, Laterriko Salerosketa-artekaririk zarrena dalako, antxiñekotasun-saria emon eutsen.

Zelan asi zan salerosketa lan onetan?

Irakasleak emoten eutsoezan liburuetan ikasten eban, bere anai-arrebai lagunduaz batera. Beragaz bederatzi neba-arreba ziran eta bera zarrena, guztiak ama-alargunaren ardurapean zirala.

* * *

Balmaseda bere errian Auzitegiko Idazkari egin zan eta berak esaten eban lez, ba-eukan naikoa zeregin erriko jokolari, griñadun, eta gizon okerren aurka, batez be lan-saria eskuratzen zan egunetan.

Balmaseda'n soinketa edo gimnasia eratu eban eta bera be indartsu ta soin-zabal biurtu zan, baiña beti bake-zale. Alan be, bein baten Bilbo'ko Bide Aundia kalean gizon bateri, au astuna izan arren, emotekoak emon eutsozan. Ori zala-ta, ango epaikariak dei egin eutson eta beste gauzaren baterako izango zelakoan joan zan eta ondo egin ebala ukabilkadaz gizon oker aregaz ekitea entzun ebanean baretu egin zan.

Batek itaun au egin eutson:

Ete dago alderik aldi aretako jokabideen eta gaurkoen artean?

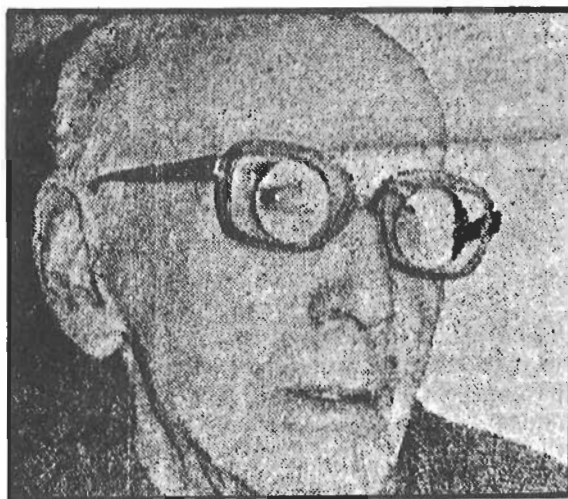
— Alde aundia diño berak. Orduan gauzak benetan artzen ziran.

— Zein izaten zan zure zeregiñetan agertzen zan matrakarik aundiena?

— Lantegietako langilleai euren eginkuzunak barriztau egin bear zirala ulertu-azotea. Ez eben onartzen ezelako aldakuntzarik. Nik Kardez arauak Power ol-antzekoekin oraingo zenbatzaille edo konputadore antzekoak ziranak aurkezten neutsezan. Zer izango zan lan-erak aldatzea bururatu egizu. Nik orain arte (orain, jaikiña, ezin) beti bear egin dot adar-otsetik adar-otsera eta soiñeko sasoia zaintzen dot egunero 120 mailla gelditu barik igoten.

Ibarguen amabi urte euskazala asi zan bearrean bere gurasoak eukan kafe-etxean. Amasei urtekoa zala ume-zurtz geratu zan, len esan dogun lez zortzi anai-arrebagaz. Il-zorian amak oneik jagon egizala eskatu eutson: Kontuz, Eduardo, nire semea; ez egiezu agirikarik egin; maite izan egizuz errubako aingerutxuok". Eta berak, lan eginda, aurrera etera ebazan.

Baiña kafe-etxea ta gurasoak emon eutsoen gas-lantegitxua ez ziran bare arloko lantegiak.

Ogei urte eukazala, arazo orreik baztertu eta Ameriketara joan zan.

Ara eldu eta an zer? Zenbat denpora an egin? Noz biurtu? Ez dakigu eta onetzaz berak ez diño ezer. Ordain-agiririk ez dau iñoz biurtu eta diru-etxeai ez dautse iñoz iruzurrik egin.

Berrogei urtetan bere idazkari izan dan Luzia'k auxe diño: "Ori egin baiño erosleak galdu gurago izan dau".

* * *

Eduardo Ibarra beti jazten da egokiro eta —"ni beti izan naz gizon galanta" esaten dau, bertso artean eta irribarreka.

Ez jakoz atsegin tabako-orria erreten daben emakumeak.

Gaurko Bilbo baiño antxiñakoa maiteago dau. "Gaurko Bilbo'tarrai ez jake atsegin lan egitea, diño, eta lan egin barik ez goaz iñora, txirokeri, griña-txar, lo-bedar eta mozkorkerietan usteltzera baiño. Bilbo ezer izan ba'da orain-arte bere ekiñaldiagaitik izan da eta gero be orrelan izango da."

Beste esaldi jakintsu au be esan euskun Ibarra'ek: Gizonak ezagututa trebetasuna ikasten da baiña ez irakatsi, orretarako experientzia bear da".

Liburu-zalea zan Eduardo eta olako zerbait esaten eban tamalaz: "Jakín-ezak galtzen dau mundua".

Gaur iru seme eta amalau biloba daukoz, Azkenengo zazpi urteak ez dauz izan osasuntsuak.

Eldu zan adiñera eldu ba zan, bere bizitza latza eta "filosofia" gaz artua izan dalako dala esaten eban. "Ni beti nago pozik, ez naz edatun, ez naz jokolari, ez dot erreten txokorrik, Habana'n egon nintzanean be ez neban olakorik egiten an izan nintzan lau urteetan".

Oraintsu joan jaku Eduardo Ibarra (G. B.).

LETONA'K